

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ»**

циклу професійної вибіркової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Пожежна безпека»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 261 «Пожежна безпека»

Рекомендовано кафедрою управління
у сфері цивільного захисту
на 2023-2024 навчальний рік.
Протокол від 28 серпня 2023 р. № 1.

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної
дисципліни «Система управління охороною праці».

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Дисципліна «Система управління охороною праці» займає одне із провідних місць у підготовці здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека».

Вивчення дисципліни передбачає розкриття наступних проблемних питань: сутність та особливості правових засад забезпечення державної політики у сфері охорони праці; участь в опрацюванні міжнародних трудових стандартів найбільш важливих міжнародних інституцій: ООН, Міжнародної організації праці, Ради Європи, Європейського Союзу та їх значення для вдосконалення стану охорони праці в Україні; відповідальність посадових осіб та працівників за порушення законодавства про охорону праці; основні підходи до тлумачення міжнародних стандартів у сфері охорони праці; види соціальних прав працівників, державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії та інші.

На основі загальних понять із працезахоронної політики та охорони праці, дисципліна розкриває алгоритм управління охороною праці на підприємстві, установі чи організації, загальні питання безпеки праці. В ході вивчення даної дисципліни майбутні фахівці повинні здобути теоретичні знання та практичні навички для вирішення проблем управління, організації та технічного забезпечення безпечних та не шкідливих умов праці на об'єктах професійної діяльності, створити умови та можливість самостійно приймати управлінські рішення з питань охорони праці.

Інформація про науково-педагогічних працівника

Загальна інформація	Костенко Віталій Олександрович, старший викладач кафедри управління у сфері цивільного захисту, кандидат наук з державного управління
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 427
E-mail	kostenkovo@ukr.net , kostenko_vitalii@chipb.org.in
Наукові інтереси	Правові основи організації та забезпечення цивільного захисту, проблематика державного управління у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час і особливий період; формування системи цивільного захисту на основі міжнародного досвіду; адаптація законодавства у сфері цивільного захисту до вимог Європейського Союзу
Професійні здібності	здатність робити навчальний матеріал доступним; творчість у роботі; педагогічно-вольовий вплив на здобувачів; здатність організувати колектив здобувачів; педагогічний такт; здатність зв'язати навчальний предмет з професійною діяльністю;

	спостережливість; педагогічна вимогливість
Наукова діяльність за освітнім компонентом	<p>1. В.О. Костенко. Геополітичні фактори виникнення терористичних загроз та їх наслідки для України і світу // Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського:зб. наук. пр. – К. : Серія: Державне управління». Том 29 (68). № 1, Київ. 2018. – С. 218 – 222. http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/41.pdf.</p> <p>2. В.О. Костенко. Концептуальні засади інституційного розвитку системи цивільного захисту України // науково-виробничий журнал «Держава та регіони. Серія: Державне управління» № 2/2018. Запоріжжя. С. 120 – 124.http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2018/23.pdf.</p> <p>3. В.О. Костенко. Удосконалення системи цивільного захисту територіальних громад в контексті розвитку місцевої та добровільної пожежної охорони // фаховий науковий журнал: Публічне управління і адміністрування в Україні», м. Одеса, вип. 29/2022.С. 85-88.http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/29-2022/16.pdf.</p> <p>4. В.О. Костенко, Ю.М. Горбаченко. Нормативно-правове регулювання волонтерської діяльності у сфері цивільного захисту в умовах мирного часу та особливого періоду//фаховий науковий журнал: Публічне управління і адміністрування в Україні», м. Одеса, вип. 30/2022.С. 133-136.http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/30-2022/23.pdf.</p> <p>5. В.О. Костенко. Нормативно-правове регулювання питання укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту//фаховий науковий журнал: Публічне управління і адміністрування в Україні», м. Одеса, вип. 32/2022.С. 55-58.http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/32-2022/10.pdf.</p> <p>6. В.О. Костенко, Д.А. Журбинський. Організаційно-управлінські аспекти інтеграції України до механізму цивільного захисту ЄС. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 3, 2023. С. 63-67. https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/425/379.</p>

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно з затвердженим розкладом.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15:00 до 16:00 в аудиторії № 129. У разі потреби здобувача отримати додаткову консультацію – час узгоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Система управління охороною праці» є підготовка фахівців, які мають оволодіти компетентностями, необхідними для розуміння ролі держави та її інститутів в охороні праці; створення і підтримання здорових та безпечних умов праці, збереження життя, здоров'я та працездатності людини в процесі трудової діяльності, профілактики виробничого травматизму, забезпечення цивільного захисту, техногенної безпеки, а також реагування на надзвичайні ситуації та ліквідацію їх наслідків, заходів, спрямованих на створення цілісної системи управління охороною праці.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- щодо базових знань стосовно суті державного управління охороною праці, ролі держави та її інститутів в охороні праці;
- щодо створення і підтримання здорових та безпечних умов праці, збереження життя, здоров'я та працездатності людини в процесі трудової діяльності;
- щодо профілактики виробничого травматизму, забезпечення цивільного захисту, техногенної безпеки, а також реагування на надзвичайні ситуації та ліквідацію їх наслідків у мирний час та особливий період.

уміння/навички:

- використовувати отримані знання у практичній діяльності у питання побудови СУОП та СУОП на об'єкті;
- опанувати особливостями ризик-орієнтованого підходу до діяльності у сфері охорони праці;
- надавати змістовну характеристику діяльності посадових осіб у сфері охорони праці;
- систематизувати основні прояви виробничого травматизму та професійних захворювань;
- розробляти комплекс заходів для попередження виробничого травматизму;
- використовувати інформаційний ресурс для належного забезпечення стану охорони праці.

комунікацію:

- взаємодії в колективі з метою виконання завдань;
- продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема в професійній діяльності;
- вільного спілкування з питань, що стосуються вивчення навчальної

дисципліни, з колегами;

- використання академічної української мови у професійній діяльності;

відповідальність та автономію:

- адаптація своєї поведінки до зовнішніх обставин під час виконання завдань або розв'язання проблем;
- здатність до подальшого навчання з елементами автономії;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
- демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
		заочна (дистанційна)
Статус дисципліни		вибіркова
Рік підготовки		2-й (1,10р.)
Семестр		3-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС		5
- кількість модулів		
- загальна кількість годин		150 год.
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)		14 год.
- практичні заняття (годин)		0 год.
- семінарські заняття (годин)		0 год.
- лабораторні заняття (годин)		0 год.
- курсовий проект (робота) (годин)		0 год.
- інші види занять (годин)		0 год.
- самостійна робота (годин)		134 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)		0 год.
- підсумковий контроль		диференційний залік (2 год.)

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Управління у кризових ситуаціях» вимагає знань навчальних дисциплін з циклу професійної підготовки: «Основи теорії управління», «Ризик-орієнтоване управління охороною праці», «Правові основи праце охоронної політики та охорони праці», «Управління та нагляд у галузі охорони праці», «Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві» та ін.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Пожежна безпека» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
- застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері пожежної безпеки.	ПРН01
- розробляти і реалізовувати проєкти у сфері пожежної безпеки з урахуванням цілей, обмежень, а також технічних, соціальних, економічних, правових і етичних аспектів.	ПРН02
- керувати діяльністю колективу, спрямованою на регулювання пожежної безпеки, та прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах, з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.	ПРН05
- виконувати та обґрунтовувати техніко-економічні розрахунки заходів щодо підвищення пожежної безпеки.	ПРН11
- застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.	ПРН10
- доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців пожежно-рятувальних формувань і широкого загалу.	ПРН16
- відшуковувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію.	ПРН17
- взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші вікові, гендерні та (або) культурні відмінності.	ПРН18
Дисциплінарні результати навчання	аббревіатура
- Оцінювати та аналізувати стан та рівень небезпеки об'єктів різного призначення та надавати рекомендації щодо зменшення ризиків.	ФРН01

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	К
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК01
Здатність приймати обґрунтовані рішення в складних та	ЗК03

непередбачуваних умовах.	
Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ЗК04
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК05
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК06
Здатність аналізувати процеси, стан об'єктів та прогнозувати можливі загрози виникнення пожеж.	ПК10
Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та не фахівців	ПК15
Здатність аналізувати ризик утворюючі фактори, розраховувати ризики та приймати рішення щодо їх зменшення	ФК01

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Система управління охороною праці

Тема 1. Концепція розвитку та загальна структура управління охороною праці в Україні.

- 1.1. Система управління охороною праці в Україні та її основні центри.
- 1.2. Суб'єкти та рівні системи управління за охороною праці.
- 1.3. Навчання та інструктажі з питань охорони праці.
- 1.4. Фінансування робіт з охорони праці.

Тема 2. Організація охорони праці на підприємстві.

- 2.1. Основні функції та завдання.
- 2.2. Права та відповідальність працівників служби охорони праці.
- 2.3. Планування та фінансування робіт з охорони праці.
- 2.4. Комісія з питань охорони праці підприємства.
- 2.5. Основні завдання та права комісії.
- 2.6. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів.

Тема 3. Система управління охороною праці в організації та оцінка ефективності її функціонування.

- 3.1. Побудова системи управління охороною праці.
- 3.2. Функції управління охороною праці.
- 3.3. Принципи і завдання управління охороною праці.
- 3.4. Загальна структура управління ОП, її функціонування.
- 3.5. Порядок розроблення та впровадження СУОП.

Тема 4. Взаємодія органів охорони праці з іншими державними наглядовими органами.

- 4.1. Взаємодія держпраці з Міністерством оборони України.

4.2. Взаємодія держпраці з Міністерством внутрішніх справ України.

4.3. Взаємодія держпраці з Федерацією професійних спілок України.

Тема 5. Розвиток та удосконалення систем управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог МОП.

5.1. Рекомендації МОП щодо побудови та впровадження сучасних систем управління охороною праці на виробництві.

5.2. Рекомендації у сфері національної політики з СУОП.

5.3. Рекомендації щодо створення національного керівництва з СУОП.

5.4. Модель та основні елементи СУОП згідно рекомендацій МОП.

5.5. Рекомендації органів державного управління і нагляду щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.

5.6. Рекомендації щодо порядку розробки і впровадження СУОП.

5.7. Рекомендації щодо примірної структури положення про СУОП та орієнтовний зміст його розділів.

Тема 6. Навчання з питань охорони праці.

6.1. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці.

6.2. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи.

6.3. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.

6.4 Навчання з питань охорони праці посадових осіб.

6.5 Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.

6.6. Стажування (дублювання) та допуск працівників до роботи.

Тема 7. Правові та організаційні основи охорони праці.

7.1. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці.

7.2. Закон України “Про охорону праці”.

7.3. Основні принципи державної політики України у галузі ОП.

7.4. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів.

7.5. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

7.6. Нормативно-правові акти з охорони праці.

7.7. Стандарти в галузі охорони праці.

Модульна контрольна робота

Диференційний залік

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти (заочна (дистанційна) форма)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
2-й семестр (термін навчання 1,10 роки)						
МОДУЛЬ 1. Система управління охороною праці						
Лекція 1. Концепція розвитку та загальна структура управління охороною праці в Україні.	22	2	-	-	20	-
Лекція 2. Організація охорони праці на підприємстві	22	2	-	-	20	-
Лекція 3. Система управління охороною праці в організації оцінка ефективності її функціонування.	22	2	-	-	20	-
Лекція 4. Взаємодія органів охорони праці з іншими державними наглядовими органами.	22	2	-	-	20	-
Лекція 5. Розвиток та удосконалення систем управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог МОП.	22	2	-	-	20	-
Лекція 6. Навчання з питань охорони праці.	20	2	-	-	18	-
Лекція 7. Правові та організаційні основи охорони праці.	18	2	-	-	16	-
Разом за модулем 1	150	14	-	-	134	2

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. Система управління охороною праці		
1.	Лекція 1. Концепція розвитку та загальна структура управління охороною праці в Україні.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	1.1. Система управління охороною праці в Україні та її основні центри. 1.2. Суб'єкти та рівні системи управління за охороною праці. 1.3. Навчання та інструктажі з питань охорони праці. 1.4. Фінансування робіт з охорони праці.	
2.	Лекція 2. Організація охорони праці на підприємстві. 2.1. Основні функції та завдання. 2.2. Права та відповідальність працівників служби охорони праці. 2.3. Планування та фінансування робіт з охорони праці. 2.4. Комісія з питань охорони праці підприємства. 2.5. Основні завдання та права комісії. 2.6. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів.	2
3.	Лекція 3. Система управління охороною праці в організації оцінка ефективності її функціонування. 3.1. Побудова системи управління охороною праці. 3.2. Функції управління охороною праці. 3.3. Принципи і завдання управління охороною праці. 3.4. Загальна структура управління охороною праці, її функціонування. 3.5. Порядок розроблення та впровадження СУОП.	2
4.	Лекція 4. Взаємодія органів охорони праці з іншими державними наглядовими органами. 4.1. Взаємодія держпраці з Міністерством оборони України. 4.2. Взаємодія держпраці з Міністерством внутрішніх справ України. 4.3. Взаємодія держпраці з Федерацією професійних спілок України.	2
5.	Лекція 5. Розвиток та удосконалення систем управління охороною праці в Україні з урахуванням вимог МОП. 5.1. Рекомендації МОП щодо побудови та впровадження сучасних систем управління охороною праці на виробництві. 5.2. Рекомендації у сфері національної політики з СУОП. 5.3. Рекомендації щодо створення національного керівництва з СУОП. Модель та основні елементи СУОП згідно рекомендацій МОП. 5.4. Рекомендації органів державного управління і нагляду щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні. 5.5. Рекомендації щодо порядку розробки і впровадження СУОП. 5.6. Рекомендації щодо примірної структури положення про СУОП та орієнтовний зміст його розділів.	2
6.	Лекція 6. Навчання з питань охорони праці. 6.1. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці. 6.2. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. 6.3. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки. 6.4 Навчання з питань охорони праці посадових осіб. 6.5 Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів. 6.6. Стажування (дублювання) та допуск працівників до роботи.	
7.	Лекція 7. Правові та організаційні основи охорони праці. 7.1. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. 7.2. Закон України “Про охорону праці”. 7.3. Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. 7.4. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. 7.5. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. 7.6. Нормативно-правові акти з охорони праці. 7.7. Стандарти в галузі охорони праці.	2

Теми семінарських занять (не передбачено програмою).

Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Теми рефератів:

1. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.
2. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві.
3. Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру.
4. Профілактика травматизму та професійних захворювань.
5. Стажування (дублювання) та допуск працівників до роботи.
6. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів.
7. Навчання з питань охорони праці. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці.
8. Стимулювання охорони праці.
9. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів та ін.

Тези доповіді для участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ)», на секцію «Нормативно-правове регулювання ЄДСЦЗ: стан та проблеми».

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: теоретичне опитування (усне або письмове), тестування, виконання практичних завдань, доповіді, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, заліки, іспит.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

7. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі індивідуального опитування, проведення термінологічних диктантів, виконання письмових завдань, вирішення практичних ситуацій, виконання тестових завдань, модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Модуль 1

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального	Сумарна максимальна кількість балів

		заняття	за видами навчальних занять
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	7	-
	семінарські заняття	-	-
	модульна робота	1	20
Разом за модуль 1			55
Разом за поточний контроль			
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне):			не більше 20
- написання реферату			5
- виступ на студентській науковій конференції з публікацією тез			10
- підготовка та публікація наукової статті			10
III. Підсумковий контроль (диференційний залік)			30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100

Примітки:*В таблиці зазначено 8 балів – це максимальний бал за 7-ме семінарське заняття, решта 6 балів семінарських занять оцінюються по 7 балів.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на занятті та набуття навичок під час виконання відповідних завдань.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 8 балів):

4-8 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично без помилок оформлено роботу;

3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

2 бали – завдання виконане частково, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1 бал – завдання виконане частково, у роботі допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

Запитання до доповідачів:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, використання основної та додаткової літератури.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного семінарського заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи.

Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти в результаті поточного навчання, є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Модульний контроль

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт(оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – надана послідовна та повна відповідь на поставлені три питання і правильно дані відповіді на тестові питання;

16-19 балів – у відповіді зроблена незначна помилка, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання та неповна відповідь на третє питання або є неправильні відповіді на тестові питання;

11-15 балів – у відповіді на питання зроблені деякі незначні помилки, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання, помилки в відповідях на тестові питання;

6-10 балів – у відповіді зроблено деякі помилки, при не повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перше питання та неповна відповідь на друге і третє питання, помилки в відповідях на тестові питання;

1-5 балів – недостатня повнота викладення матеріалу, наявність неточностей при викладенні теоретичних питань. Порушення логічної послідовності викладення матеріалу. Не повні відповіді на всі питання. Помилки в відповідях на тестові питання;

0 балів – правильні відповіді на питання та тестові питання відсутні.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульної контрольної роботи, є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни. Результати модульного контролю виставляються викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Індивідуальні завдання

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні індивідуальних завдань (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів)

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час підготовки індивідуального завдання, самостійність

мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо дисциплінарні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самотійно виконати індивідуальне завдання, результати якого оформити у відповідній формі (реферат, презентація, тези доповіді на конференцію, наукова публікація).

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованих заліків та іспиту.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку, іспиті (оцінюється від 0 до 40 балів):

30-40 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань;

20-30 балів – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст теоретичних питань, але при наданні відповіді на деякі питання є певні неточності;

10-19 балів – в цілому здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

5-9 балів – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкрив зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-4 бали – здобувач вищої освіти лише частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, при цьому допущено суттєві помилки;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до заліку:

МОДУЛЬ 1. Система управління охороною праці

1. Групування нормативно-правових актів у сфері охорони праці.
2. Юридична сила нормативно-правових актів у сфері охорони праці.
3. Термінологія в СУОП. Базові терміни.
4. Термінологія в СУОП. Особливості застосування термінів СЕООП та СУОПР.
5. Застосування нормативно-правових актів у процесі організації СУОП.
6. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці

для вихованців, учнів, студентів.

7. Навчання з питань охорони праці. Принцип організації та види навчання з питань охорони праці.

8. Ризик як об'єкт міждисциплінарних досліджень.

9. Класифікація соціальних ризиків.

10. Соціальний ризик у сфері охорони праці.

11. Проблематика управління ризиками у сфері охорони праці.

12. Соціальні ризики і соціальна безпека праці.

13. Поняття менеджменту і організація СУОП.

14. Співвідношення організації та управління у процесі побудови та функціонування СУОП.

15. Сутність та структура менеджменту в сфері охорони праці.

16. Інституціональні та не інституціональні чинники менеджменту у сфері охорони праці.

17. Проблематика мобінгу, трудоголізму та управління стресовими ситуаціями.

18. Інтегровані системи управління (зарубіжний досвід).

19. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

20. Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру.

21. Зарубіжні методи та методики оцінювання ризику.

22. Досвід організації СУОП в окремих зарубіжних країнах.

23. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.

24. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві.

25. Регулювання питань безпеки і гігієни праці в документах МОП.

26. Регулювання повноважень інспекцій праці в конвенціях МОП.

27. Рекомендації МОП щодо організації СУОП.

28. Багаторівневий підхід до організації СУОП.

30. Сутність та особливості взаємодії органів державної влади у питаннях охорони праці та промислової безпеки.

31. Державний рівень управління охороною праці.

32. Типове положення про СУОП: загальна характеристика.

33. Типове положення про СУОП: сутність та структура.

34. Галузевий та регіональний рівень управління охороною праці.

35. Принципи та підходи побудови СУОП на рівні окремих об'єктів.

36. Сутність профілактики у сфері охорони праці.

37. Основні підходи до формування та реалізації профілактичних заходів у сфері охорони праці.

38. Використання передового досвіду налагодження профілактичних заходів у сфері охорони праці.

39. Особливості розроблення профілактичних заходів на різних рівнях соціально-трудових відносин.

40. Перелік та структура профілактичних заходів.

41. Проблематика алгоритму розроблення профілактичних заходів.

42. Проблема впровадження концепції «нульового травматизму».
43. Причини настання нещасних випадків на виробництві.
44. Нормативно-правові засади попередження виробничого травматизму.
45. Поняття шкідливих виробничих факторів.
46. Класифікатор розподілу травм за ступенем тяжкості.
47. Особливості травматизму та професійних захворювань у різних сферах соціально-трудових відносин.
48. Проблема групування видів та проявів виробничого травматизму і професійних захворювань.
49. Компетенція профспілок та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
50. Сутність економічних методів управління охороною праці.
51. Нормативно-правове регулювання витрат на охорону праці.
52. Співвідношення заходів з безпеки та продуктивності праці.
53. Поєднання матеріальних і нематеріальних стимулів до безпеки праці на робочому місці. Вартість психології безпеки на роботі.
54. Нормативно-правові засади проведення контролю та аудиту на виробництві.
55. Зарубіжний досвід проведення контролю та аудиту у сфері охорони праці.
56. Базові визначення і поняття у сфері контрольно-наглядової діяльності.
57. Структурування (класифікація) контролю у сфері охорони праці.
58. Сутність і співвідношення контролю і аудиту у сфері охорони праці.
59. Сутність аудиту в СУОП.
60. Поняття і зміст локального нормативно-правового регулювання у сфері охорони праці.
61. Види локальних нормативно-правових актів з охорони праці.
62. Інструкції з охорони праці: загальна характеристика.
63. Інструкції з охорони праці: сутність та структура.
64. Нормативно-правові засади укладення колективного договору.
65. Розділ «охорона праці» в колективному договорі.
66. Обов'язки посадових осіб у сфері управління охороною праці.
67. Участь роботодавця у заходах з охорони праці.
68. Права та обов'язки інженера з охорони праці.
69. Взаємодія посадових осіб у сфері охорони праці.
70. Організація СУОП на підприємстві.
71. Відповідальність посадових осіб за порушення вимог з охорони праці.
72. Документація в СУОП.
73. Класифікація документів з охорони праці.
74. Підходи до класифікації (систематизації) документів з охорони праці.
75. Методика з формування документації СУОП та її заповнення.
76. Проблематика використання інформаційного ресурсу у сфері охорони праці на рівні окремого об'єкта.
77. Дотримання безпеки під час експлуатації виробничого і технічного устаткування.
78. Поняття безпеки: працезахоронний аспект.

79. Безпека при експлуатації посудин, що працюють під тиском.
80. Безпека при експлуатації котельних і компресорних установок.
81. Безпека при експлуатації трубопроводів.
82. Поняття пожежовибухонебезпеки.
83. Комплексний характер побудови та функціонування СУОП на підприємстві.
84. Систематизація організаційно-правових та технічних характеристики СУОП.
85. Структурування СУОП.
86. Аналіз функціонування СУОП на конкретному об'єкті.
87. Побудова структурно-логічної схеми «Організація СУОП на об'єкті»
88. Побудова структурно-логічної схеми «Функціонування СУОП» на об'єкті».

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем.
3. Користуватися мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з дозволу викладача і лише з навчальною метою.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнаватися свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни або в журналі обліку навчальних занять взводу (групи).
5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються роботи, що містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

Рекомендовані джерела інформації

Базова література:

1. Конституція України. Затверджена ВР України 28.06.1996 р. // Відомості ВР України. – 1996.
2. Закон України «Про охорону праці».
3. Кодекс законів про працю України.
4. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення».
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003р. № 994 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».
12. НПАОП0.00-1.28-10 «Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин». Наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010 р. № 65.
13. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004р. № 151.
14. НПАОП0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань ОП підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007р. №55.
15. НПАОП0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
16. НПАОП0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.
17. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
18. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
19. НПАОП0.00-6.03-93 «Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві». Наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993р. № 132.
20. НПАОП0.03-8.06-94. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі. Затверджений спільним наказом Міністерства охорони здоров'я України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994р. № 263/121, зареєстрований у Мін'юсті України 25.01.1995р. за №18/554.
21. НПАОП0.00-8.02-93. Перелік робіт з підвищеною небезпекою. Затверджений наказом Держнаглядохоронпраці України від 30.11.1993 р. № 123, зареєстрований у Мін'юсті України 23.12.1993р. за №196.
22. НПАОП 0.00-4.20-94. Положення про порядок проведення державної експертизи (перевірки) проектної документації на будівництво та реконструкцію виробничих об'єктів і виготовлення засобів виробництва на відповідність їх нормативним актам про охорону праці. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.1994р. № 431.
23. НПАОП0.00-8.05-94. Єдина державна система показників обліку умов і безпеки праці, затверджена наказом Держнаглядохоронпраці України від 31.03.1994 р. № 27.
24. Форма статистичної звітності №1-ПВ (Звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці), затверджена наказом Держкомстату України від 14.08.2002 р. № 307.

25. Форма статистичної звітності № 7-ТНВ (Звіт про травматизм на виробництві), затверджена наказом Держкомстату України від 14.08.2002 р. № 309.

26. Рекомендації що до організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.

27. Рекомендації що до побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008.

28. Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затверджений наказом Держстандарту України від 30.08.2002р. № 498, зареєстрований в Мін'юсті України 25.09.2002 р. за № 782/7070.

29. Положення про Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2006 р. № 1640

30. Положення про порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України. Затверджено Наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці 30.03.2004 № 92.

31. Положення про порядок здійснення державного гірничого нагляду. Затверджено постановою КМУ від 21 лютого 1995р. № 134.

Основна література

32. Гогіташвілі Г.Г. Системи управління охороною праці. Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2002. – 320 с.

33. Коваль В.І., Скороходов В.А. Управління охороною праці в промисловості: Навчальний посібник. – К.:ВД “Професіонал”, 2005. – 448 с.

34. Основи охорони праці в підрозділах МНС України. Навчальний посібник. /В.А. Батлук, Б.О. Білінський, В.В. Ковалішин, О.Л. Мірус – Львів: ЛДУБЖД, 2011. – 504 с.

35. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання /К.Н.Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін.–К.: Основа, 2006 – 448 с.

36. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.

37. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С.Бондаренко, Г.Г. Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт,2005.–480с.

38. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов.і перероб.– К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

39. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

40. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб.– Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.

41. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.

Додаткова література

42. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В.В. Зацарний, Р.В.Сабарно, С.Ф.Каштанов, Л.О.Мітюк, Л.Д.Третьякова, К.К.Ткачук, А.В.Чадюк. За ред.К.н.ткачукаіВ.В. Зацарного.– К.: 2009–с.
43. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг.ред. к.т.н., доц. І.П. Пістуна. – Львів: “Тріада плюс”,2010.– 648с.
44. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П.Пістуна.–Львів:«Тріадаплюс»,2011–436с.
45. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. – Харків, ХНАМГ,2007.- 227с.
46. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці.–К.:Каравела,2004.–408 с.
47. Лабораторний практикум з курсу «Основи охорони праці» / В.В.Березуцький, Т.С.Бондаренко,Л.А. Васьковець та ін.; Заред. В.В. Березуцького. — Х.:Факт,2005. - 348 с.
48. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання. / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
49. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009.–264 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://dsp.gov.ua>
2. <http://dnop.com.ua>
3. <http://zakon.rada.gov.ua>
4. <https://www.sop.com.ua>
5. <https://www.dsns.gov.ua>

Розробник:

Старший викладач
кафедри управління
у сфері цивільного захисту

Віталій КОСТЕНКО